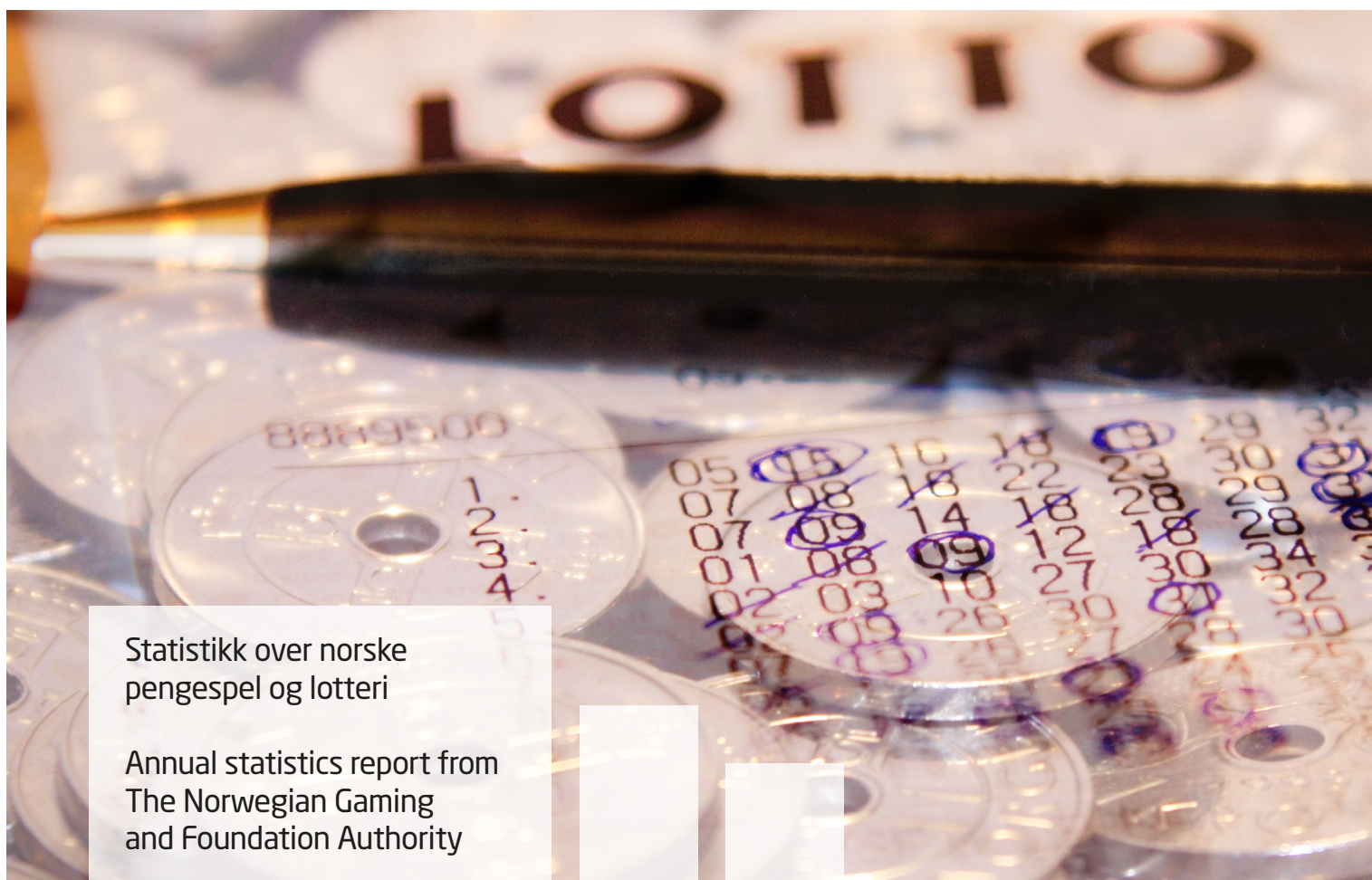

2011

Norske pengespel 2011 Gaming in Norway

Statistikk over norske
pengespel og lotteri

Annual statistics report from
The Norwegian Gaming
and Foundation Authority

Lotteri- og
stiftelsestilsynet

Innhold

Meir enn fem milliardar til gode formål i 2011	4
Samandrag	5
Endring i omsetning	13
Norsk Tipping AS og Extra	15
Norsk Rikstoto	23
Digitale plattformer	26
Bingo	28
Andre lotteri	32
Spel på skip mellom norsk og utanlandsk hamn	36
English summary	38
Vedlegg	41

Meir enn fem milliardar til gode formål i 2011

I 2011 satsa nordmenn 26,8 milliardar kroner på dei regulerte pengespela i Noreg. Dette er om lag 2 milliardar meir enn i 2010. Spel på internasjonale nettspel er ikkje medrekna i denne statistikken.

17,9 milliardar kroner gjekk tilbake til spelarane i form av gevinstar. Netto omsetning, eller det som vart tapt på lotteri- og pengespel, utgjer dermed 8,9 milliardar kroner.

I gjennomsnitt satsa kvar nordmann i overkant av 5 400 kroner på regulerte pengespel i 2011, ein auke på om lag 350 kroner frå året før. Når vi tek omsyn til gevinstane, har kvar innbyggjar i snitt lagt igjen om lag 1 800 kroner. Dette svarer til 0,75 prosent av husstanden si disponible inntekt.

Sidan omsetninga har auka på spel med forholdsvis høg gevinstprosent, har ikkje omsetning etter gevinstutbetaling auka tilsvarande.

Både for Norsk Tipping og Norsk Rikstoto har omsetninga auka gjennom 2011, og for begge operatørane har totalomsetninga aldri vore høgare.

I bingomarknaden vart bingoautomatar fjerna 31. mars 2010. Statistikken for 2010 viste at speling på bingoautomatar i stor grad gjekk over på databingo. Statistikken for 2011 viser det same, og totalomsetninga i bingo auka gjennom året. Ei rekkje lag og organisasjonar har inntekter frå spel og lotteri, og gode føremål fekk nærare

5,1 milliardar kroner. Størstedelen av formålsinntektene kom frå Norsk Tipping sine spel. Elles kom det betydelege beløp frå Norsk Rikstoto og bingo.

Norsk Tipping har fleire ordningar der lag og foreiningar får inntekt frå speleverksemda. Det meste av overskotet blir fordelt gjennom tippenøkkelen, men det blir også fordelt midlar gjennom grasrotordninga. Vidare har ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering inntekt frå talspelet Extra. Nytt frå 2011 er at foreiningar med inntekt frå entreprenørbingo også får inntekt frå Norsk Tippings Belago-terminaler der slike er utplassert i bingolokale. I tillegg har 10 organisasjonar i 2011 hatt inntekt frå ein loddserie i Flax.

Nok ein gong vil vi takke aktørane i den norske pengespelmarknaden for samarbeidet i arbeidet med statistikken. Utan opplysningane som vi mottek ville vi ikkje fått fram det datamaterialet som er naudsynt for å kunne lage denne oversikten.

Førde, desember 2012

Atle Hamar
direktør

Samandrag

I den norske spel- og lotterimarknaden vart det i 2011 omsett for 26,8 milliardar kroner. Av dette gjekk 17,9 milliardar tilbake til spelarane i form av gevinst.

Etter at spelarane hadde fått sine gevinstar, låg det igjen 8,9 milliardar kroner til fordeling blant aktørane, operatørar, entreprenørar, lokalinnhavarar, kommisjonærar forutan humanitære og samfunnsnyttige formål.

Rapporten omfattar pengespel og lotteri med løyve frå norske styresmakter. Her er ikkje med tal for omsetning på t.d. utanlandske nettstader eller illegale spel.

Når det gjeld metode for innsamling av data og utrekning av estimat, viser vi til vedlegg bak i rapporten.

Den norske pengespelmarknaden - nøkkeltal 2011

År 2011	Millionar	
	NOK	EUR ¹
Brutto omsetning (spelt for)	26 838	3 444
Gevinst	17 932	2 301
Netto omsetning (lagt igjen/tap)	8 907	1 143

År 2011	Spelt for		Lagt igjen (etter gevinst)	
	NOK	EUR	NOK	EUR
Per innbyggjar ²	5 418	695	1 798	231
Per innbyggjar 18 år ³ og eldre	6 995	898	2 321	298
Per husstand ⁴	11 921	1 530	3 956	508
Prosent av disponibel inntekt ⁵	2,26 %		0,75 %	

I gjennomsnitt spelte kvar nordmann (liten som stor) for 5 418 kroner i 2011.

Dette er i overkant av 350 kroner meir enn i 2010 då satsa beløp per innbyggjar var kroner 5 062.

Om vi trekkjer frå gevinstante vil kvar innbyggjar i 2011 ha lagt igjen 1 798 kroner. Av husstanden sine disponible inntekter utgjer dette 0,75 prosent.

1 Middelkurs 2011 frå Norges Bank 7,7926.

2 Gjennomsnittleg folketal frå SSB, www.ssb.no 1/1-2011 og 1/1-2012.

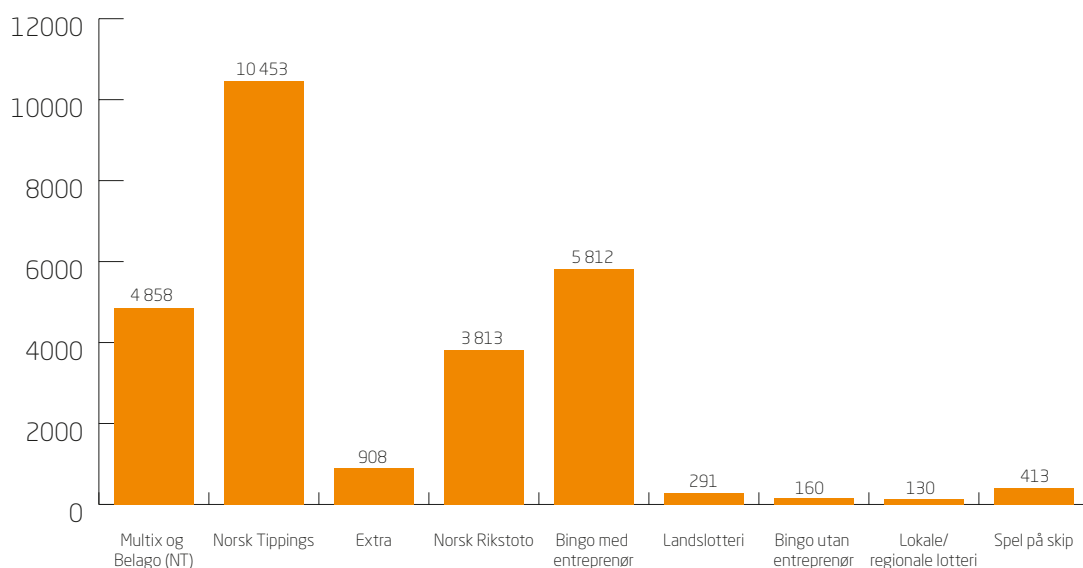
3 Norsk Tipping innførte 18 års aldersgrense på alle spel frå februar 2011, og tabellen for 2011 viser beløp per innbyggjar 18 år og eldre mot 15 år og eldre i tidlegare statistikkar.

4 Gjennomsnittleg tal personar i husstanden er 2,2 (Statistisk årbok (SSB)).

5 Statistisk årbok (SSB), «Husholdninger og ideelle organisasjoner. Inntekter, utgifter og sparing.» Disponibel inntekt 1 190 117 millonar kroner.

Brutto omsetning i 2011

Den norske pengespelmarknaden - brutto omsetning 2011, totalt 26 838 millioner

I 2011 spelte nordmenn for 26,8 milliardar kroner. Det vart satsa 15,3 milliardar på Norsk Tipping sine egne spel, og av dette nær 4,9 milliardar⁶ på Multix- og Belago-spel. I tillegg 0,9 milliard på Extralotteriet som også Norsk Tipping opererer. På hestesport spelte nordmenn for litt over 3,8 milliardar kroner gjennom Norsk Rikstoto.

Bingo og lotteri utgjør den private delen av marknaden. Bingo hadde ei omsetning i underkant av 6,0 milliardar, der entreprenørbingoen utgjorde størsteparten, 5,8 milliardar inkludert sidespel i bingo (elektronisk⁷ og papirsidespel). Omsetninga for bingo utan entreprenør er estimert til 160 millionar kroner.

Blant dei andre lotterier er det landslotterier som hadde størst omsetning, 291 millionar kroner. For lokale og regionale lotteri⁸ estimerer vi omsetninga til 130 millionar kroner.

I 2011 vart det spelt for 413 millionar på norske skip som går i rute mellom norske og utanlandske hamner.

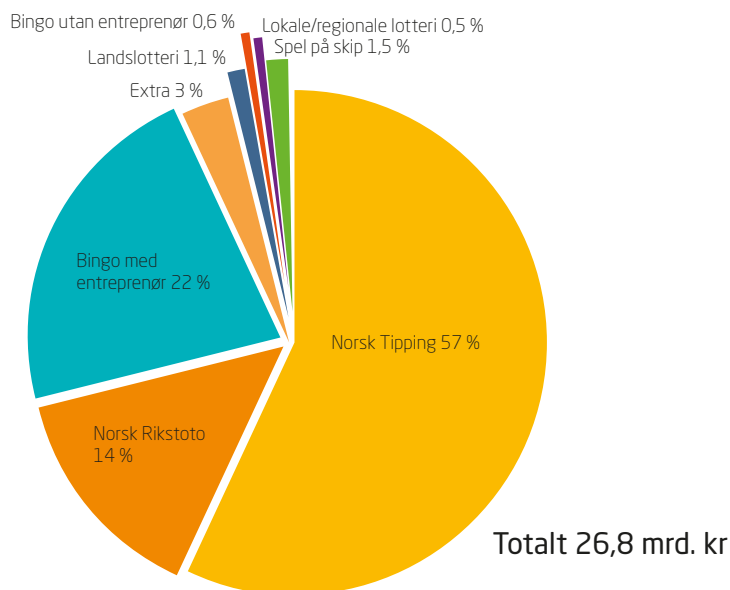
Samla brutto omsetning har auka frå 24,8 milliardar kroner i 2010.

⁶ 4,77 milliardar på Multix og 84 millionar på Belago.

⁷ Databingo.

⁸ Mindre lotteri, såkalla lykkespel, er ikkje medrekna.

Den norske pengespelmarknaden år 2011, marknadsdelar av brutto omsetning

Målt etter brutto omsetning hadde Norsk Tipping (eksklusiv Extra) og Norsk Rikstoto til saman 71 prosent av marknaden.

Gevinstar og pengepremiar i 2011

Tal i millionar kroner	Brutto omsetning	Gevinst	Netto omsetning	Prosent gevinst
Norsk Tipping	15 311	9 960	5 351	65 %
Norsk Rikstoto	3 813	2 557	1 256	67 %
ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering	908	451	457	50 %
Bingo med entreprenør	5 812	4 465	1 346	77 %
Landslotteri	291	40	251	14 %
Bingo utan entreprenør*	160	100	60	63 %
Lokale/regionale lotteri*	130	30	100	23 %
Spel på skip	413	328	85	79 %
Totalt	26 838	17 932	8 907	67 %

*) Omsetning for bingo utan entreprenør og for lokale/regionale lotteri er delvis estimert (sjå vedlegg).

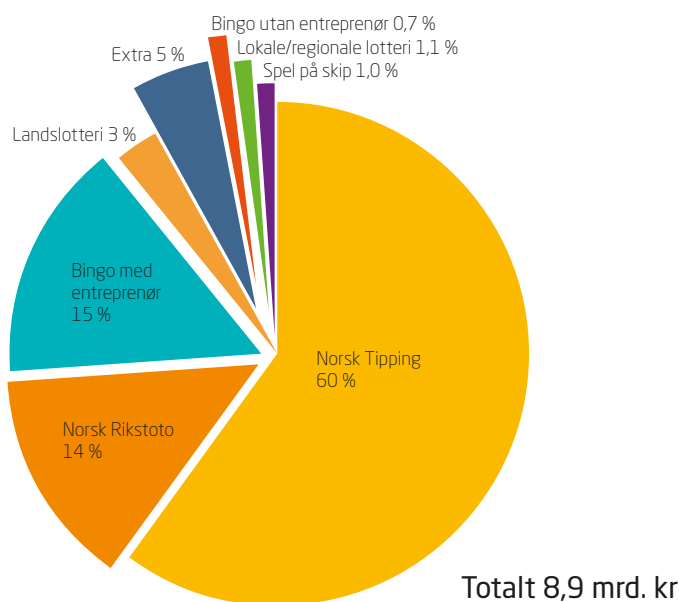
Spelarane vann tilbake totalt 17,9 milliardar kroner av innsatsen på 26,8 milliardar.

I kronebeløp gjekk mest tilbake til spelarane frå Norsk Tipping, Norsk Rikstoto og entreprenørbingo. I prosent mest tilbake frå spel på skip (79 %), entreprenørbingo (77 %) og Norsk Rikstoto (67 %).

Lotteri bokfører ofte gevinstkostnad og ikkje verdien på gevinst. Premien kan ha høgare verdi for vinnaren enn det som kjem fram i rekneskapen, m.a. på grunn av oppnådde rabattar ved kjøp av premiar eller ved at premiar er gitt som gåver utan at dette kjem fram i rekneskapen.

Netto omsetning og fordeling på aktørane i marknaden i 2011

Den norske pengespelmarknaden år 2011, marknadsdelar av netto omsetning

Norsk Tipping hadde størst netto omsetning (60 %). Norsk Tipping (eksklusiv Extra) og Norsk Rikstoto hadde til saman 74 prosent av marknaden i 2011.

Fordeling til formål og administrative kostnader i 2011

Netto omsetning	Formål			Administrative kostnader	
	Mill. kr	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent
Norsk Tipping	5 351	3 317	62 %	2 033	38 %
Norsk Rikstoto	1 256	606	48 %	650	52 %
Extra	457	224	49 %	148	32 %
NT's operatørgodtgj. til NT-formål		85	19 %		
Bingo med entreprenør	1 346	356	26 %	991	74 %
Landslotteri	251	71	28 %	181	72 %
Bingo utan entreprenør *	60	40	67 %	20	33 %
Lokale/regionale lotteri *	100	90	90 %	10	10 %
Spel på skip	85	17	20 %	68	80 %
Totalt	8 907	4 805	54 %	4 101	46 %

*) Estimerte og avrunda beløp

4,8 milliardar kroner gjekk som inntekt til formåla. Største del av inntektene (3,3 mrd) kom frå Norsk Tipping sine spel. Her er det også ein forholdsvis stor prosentvis del til formåla av netto omsetning (62 %). Frå Norsk Rikstoto gjekk der 606 millionar til formåla.

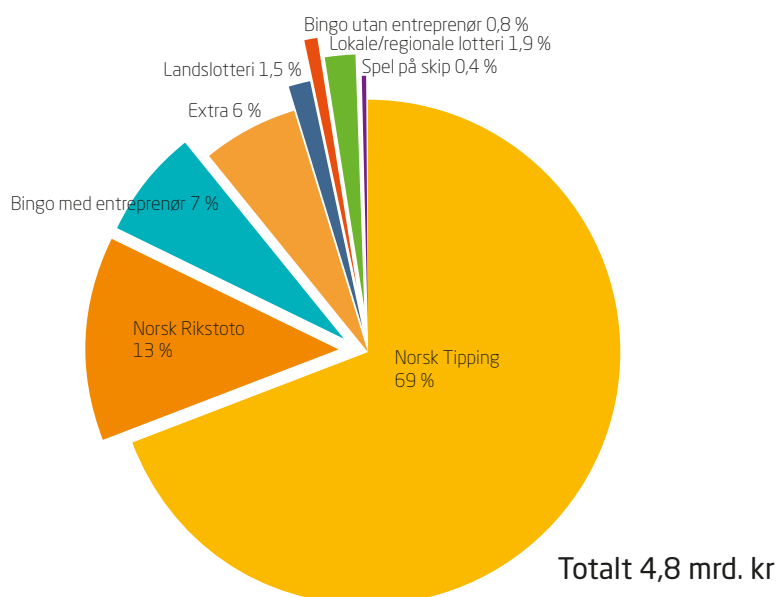
Blant dei private spela gjekk det prosentvis mest til formåla frå lokale lotteri, bingo utan entreprenør og Extra. For entreprenørbingo, landslotteri og spel på skip utgjorde formåla sine inntekter under 30 prosent av omsetninga.

Frå entreprenørbingo fekk formåla 356 millionar, eller 26 prosent. Dette er ein auke frå 2010 då formålets inntekter utgjorde 329 millionar.

Frå spel på norske skip i rute mellom norsk og utanlandsk hamn fekk formåla 17 millionar.

Den følgjande figuren viser kor mykje av formåla sine inntekter som kom frå dei ulike spel og lotteria.

Den norske pengespelmarknaden 2011, formåla sine spel- og lotteriinntekter

Administrative kostnader⁹ utgjorde 4,1 milliardar kroner. Dette er operatør, entreprenør og eventuell tredjepart (t.d. lokaleigar og kommisjonær) sin del av inntektene.

Den største delen av kostnaden (2,03 mrd) skriv seg frå Norsk Tipping, men prosentvis er kostnadsdelen forholdsvis låg her (38 %). Større kostnadsbeløp kom også frå entreprenørbingo (0,99 mrd) og Norsk Rikstoto sine spel (0,65 mrd).

9 Alle kostnader ved eit spel eller lotteri som ikkje er gevinstkostnad.

Kostnader til eventuell tredjepart kan vi synleggjere for Norsk Tipping, Extra og Norsk Rikstoto. For andre spel/lotteri har vi ikkje slike tal, men også her kan det vere slike utgifter, t.d. til kommisjonær og telemarketing.

Netto omsetning i 2011 og kostnad til 3. part	Netto omsetning Mill. kr	Kostnader til kommisjonær, nettpartner eller lokalinnhavar	Prosent av netto omsetning
		Mill. kr	
Norsk Tipping, ekskl. Extra	5 351	750	14 %
Extra	457	61	13 %
Norsk Rikstoto	1 256	190	15 %
Totalt	7 064	1 001	14 %

Frå spela her gjekk det 1 001 millionar til kommisjonærar, nettpartnerar eller lokalinnhavarar.

Formåla sine inntekter fordelt på kategoriar

Fordeling av spel- og lotteriinntekter - 2011

	Mill.kr	Prosent	
Idrett	1 951	38 %	*
Kultur (statsbudsjett og regjeringa)	1 250	25 %	
Musikk/kultur/fritid	150	3 %	*
Hest/hestesport	606	12 %	
Helse	467	9 %	*
Humanitær	460	9 %	*
Diverse	44	0,9 %	*
Uspesifisert og vil inngå i formål ovanfor	147	2,9 %	
Tiltak vedk. uheldig speleåtfærd	12	0,2 %	
Totalt	5 087	100 %	

*) I tillegg får formåla delar av 147 millionar som i tabellen er uspesifisert (samla 2,9 %).

Tabellen over inkluderer også inntekt til formål som ikkje skriv seg frå spelomsetninga i 2011. Frå speleomsetninga i 2011 gjekk 4 805 millionar til formål. I tillegg kom det midlar frå Norsk Tipping's investeringsfond med i alt 260 millionar. Vidare kjem midlar som tidlegare er tildelt, men som ikkje er disponert. Desse midlane er fordelt gjennom tippnøkkelen til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar, og utgjer 76 millionar. Det meste av dette¹⁰ er her fordelt på fleire av formålskategoriene.

Midlar frå Norsk Tipping blir gjennom tippnøkkelen tildelt gjennom ulike ordningar. Formåla er idrett, kultur og samfunnsnyttige eller humanitære organisasjonar.

Idretten får si tildeling gjennom Kulturdepartementet. Midlane til kultur går gjennom statsbudsjettet (2/3) og regjeringa (1/3). Midlar til samfunnsnyttige eller humanitære formål blir utbetalt på to måtar. Det meste blir betalt direkte frå Lotteritilsynet etter fastsett fordeling. Ein mindre del blir betalt ut av Lotteritilsynet etter søknad til lag og foreningar som hadde automatinntekter i 2001.

Utanom tippnøkkelen fekk 10 organisasjonar (10 H) inntekt frå overskotet i ein loddserie av skrapeloddet Flax. Foreningar med inntekter får entreprenørbingo fekk også formålsandelen av Norsk Tipping sine Belago-terminalar.

10 Frå tildelinga i 2012 er 55 millionar ikkje fordelt og overført til tildeling i 2013.

Grasrotordninga og midlar til tiltak som gjeld uheldig speleåtfærd kjem også frå Norsk Tipping si speleomsetning, og er heller ikkje medrekna i tippennøkkel.

Idrett (1 951 mill. *)

Her inngår fordeling frå Norsk Tipping over tippennøkkel med 1 564 mill., 194 mill. frå grasrotordninga, 172 mill. frå entreprenørbingo, 13 mill. frå spel på skip og 4 mill. frå landslotteri. I tillegg inngår 3 mill. frå Norsk Tipping utbetalt av Lotteritilsynet til ein-skilde lag og foreiningar på grunnlag av automatinntekter i 2001, samt 0,8 million frå Norsk Tipping's Belago-terminalar.

Idretten har også inntekt frå foreiningsbingo og lokale lotteri som ikkje er medrekna.

Inntekt frå bingo, lotteri og spel på skip er i mindre grad øyremerkte, og går i større grad til lokale lag som frie midlar (innanfor vedtaksfesta formål).

Kultur og fritid (1 400 mill. *)

Også her er det store inntekter, men det meste til kulturformål kom frå Norsk Tipping via statsbudsjettet (833 mill.) eller som løyving frå regjeringa (417 mill.).

I tillegg er 150 mill. i inntekt frå andre typar spel, lotteri eller ordningar utan at lokale lotteri og bingo utan entreprenør er medrekna. Dette fordeler seg på entreprenørbingo med 70 mill., grasrotmidlar (NT) 62 mill., spel på skip 3 mill., landslotteri 1 mill., til- deling på grunnlag av tidlegare automatinntekter med 14 mill., og inntekt frå Belago med 0,3 million. Dette er friare midlar som ikkje er knytt opp mot løyvingar.

Hest/hestesport (606 mill.)

Dette er inntekter som berre kom frå Norsk Rikstoto.

Helse (467 mill. *)

Her inngår organisasjonar som til dømes Kreftforeningen, Norges Blindforbund og Norges Handikapforbund. 224 mill. som ExtraStiftelsen Helse- og Rehabilitering fekk frå Extraspelet er med her, og desse går til prosjekt knytt til helse, sjukdom og levekår.

Elles inngår 126 mill. frå Norsk Tipping, 34 mill. frå landslotteri, 55 mill. frå entreprenørbingo, 11 mill. frå

grasrotordninga (NT), 16 mill. (NT) som Lotteritilsynet har betalt ut på grunnlag av automat- inntekter i 2001 og 0,5 million frå loddserie av Flax (NT) samt 0,3 million frå Belago.

Inntekter frå lokale lotteri og bingo utan entreprenør er ikkje medrekna.

Humanitær (460 mill. *)

Dette er organisasjonar som t.d. Røde Kors, Redningsselskapet, Norsk Folkehjelp, Flyktninghjelpen og Lions.

Inntektene kom frå Norsk Tipping med 385 mill., landslotteri med 23 mill. og entreprenørbingo med 40 mill.. I tillegg er det rekna med 3 mill. frå Norsk Tipping's grasrotmidlar, 9 mill. (NT) etter søknad på grunnlag av automatinntekter i 2001 og 0,5 million frå loddserie av Flax (NT) samt 0,1 million frå Belago.

Inntekter frå bingo utan entreprenør og lokale lotteri er ikkje medrekna.

Diverse organisasjonar (44 mill. *)

Her inngår religiøse organisasjonar, politiske parti eller andre organisasjonar som ikkje kan plasserast i gruppene framfor.

Inntektene kom frå entreprenørbingo (20 mill.), landslotteri (8 mill.), grasrotmidlar (NT) (8 mill.), spel på skip (1 mill.), 7 mill. (NT) på grunnlag av automatinntekter i 2001 og 0,1 million frå Belago.

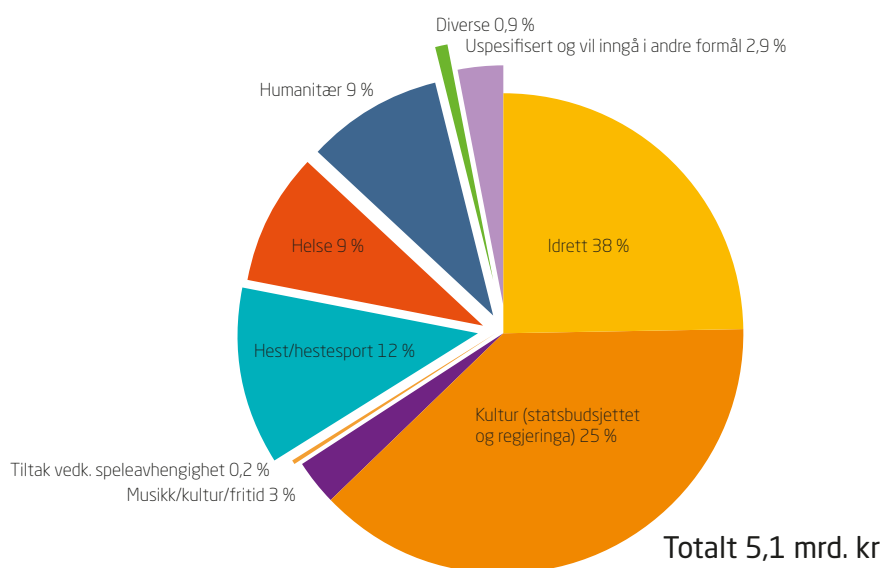
Tiltak som gjeld uheldig speleåtfærd (12 mill.)

Dette kjem frå Norsk Tipping sitt overskot og bidreg som finansiering av regjeringa sin handlingsplan mot speleproblem. Dei overordna målsettingane i handlingsplanen er å førebygge speleavhengigheit og redusere skadeverknadene frå overdriven speling.

Uspesifiserte inntekter (147 mill.)

Dette er estimert inntekt frå bingo utan entreprenør (40 mill.), lokale/regionale lotteri (90 mill.) og grasrotmidlar (17 mill.). Vi har ikkje datagrunnlag til å fordele inntektene på formåla ovanfor, men vi reknar med at nærare 25 mill. av dette er inntekt for lokalradio og TV.

Den norske pengespelmarknaden år 2011, inntekt til formål fordelt på ulike kategoriar

Endring frå år 2010

Basert på omsetninga i spelemarknaden medrekna midlar frå Norsk Tippings premiefond i 2010, investeringsfond i 2011 samt tildeling av tidlegare ufordelte midlar, fekk formåla i 2011 46 millionar meir enn året før.

Fordeling av spel- og lotteriinntekter	2010	2011	endring	
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr	Prosent
Idrett	1 937	1 951	14	1 %
Kultur (statsbudsjettet og regjeringa)	1 250	1 250	0	0 %
Musikk/kultur/fritid	138	150	12	9 %
Hest/hestesport	599	606	7	1 %
Helse	480	467	-13	-3 %
Humanitær	446	460	14	3 %
Diverse	35	44	9	26 %
Uspesifisert og vil inngå i formål ovanfor	144	147	3	2 %
Tiltak vedk. speleavhengighet	12	12	0	0 %
Totalt	5 041	5 087	46	1 %

Endring i omsetning

Den norske pengespelmarknaden totalt

Tal i millioner kroner	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning (spelt for)	42 362	38 246	27 372	18 980	22 515	24 751	26 838	8 %
Netto omsetning (lagt igjen / tap)	11 684	10 935	9 277	7 879	8 350	8 646	8 907	3 %

Brutto omsetning er i 2011 auka med 8 prosent frå 2010. Netto omsetning har hatt ein mindre auke. Forskjell i prosentvis auke skuldast mellom anna auka omsetning i spel med høgare gevinstprosent.

Norsk Tipping (eksklusiv Extra)

Tal i millioner kroner	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning	8 433	8 846	9 514	9 612	11 624	13 823	15 311	11 %
Netto omsetning	3 989	4 131	4 441	4 481	4 777	5 125	5 351	4 %

Brutto omsetning i 2011 var 11 prosent større i enn i 2010. Netto omsetning (etter premieutbetaling) har auka med 4 prosent. Dei enkelte spela blir nærare omtalt i del 3 av rapporten.

Extra Tal i millioner kroner	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning	771	773	874	967	950	927	908	- 2 %
Netto omsetning	385	386	437	483	475	463	457	- 1 %

Omsetninga i 2011 er redusert med 2 prosent samanlikna med året før. Omsetninga er redusert kvart år frå 2008.

Norsk Rikstoto Tal i millioner kroner	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning	2 781	2 780	3 163	3 710	3 625	3 667	3 813	4 %
Netto omsetning	959	944	1 056	1 214	1 186	1 205	1 256	4 %

Norsk Rikstoto si omsetning har auka med 4 prosent samanlikna med 2010.

Entreprenørbingo								
Tal i millionar kroner	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning	1 732	1 891	2 629	3 955	5 129	5 152	5 812	13 %
Netto omsetning	462	559	856	1 199	1 326	1 281	1 346	5 %

Omsetninga i entreprenørbingo har auka gjennom 2011.

Landslotteri								
Tal i millionar kroner	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning	508	424	422	396	378	383	291	-24 %
Netto omsetning	416	341	345	322	311	312	251	-19 %

Andre spel/lotteri

Omsetning for bingo utan entreprenør og for lokale/regionale lotteri er estimert av Lotteritilsynet.

Bingo utan entreprenør	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tal løyve:	800	640	710	570	500	460	380
Lotteritilsynet sitt estimat for omsetning ¹¹ (brutto omsetning, tal i millionar)	250	230	240	230	220	210	160

Totalt syner tal frå Lotteriregisteret ein reduksjon i lag som arrangerer bingo utan entreprenør.

Lokale / regionale lotteri	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tal meldingar motteke	2 900	2 750	2 050	2 610	2 420	2 420	2 540
Tal løyve gitt:	150	120	110	100	100	90	80
Lotteritilsynet sitt estimat for omsetning ¹² : (brutto omsetning, tal i millionar)	120	100	90	110	120	120	130

På grunnlag av tal meldingar, løyver og rekneskap i 2011 har vi estimert ein auke i omsetninga for 2011.

Spel på skip				
Tal i millionar kroner	2009	2010	2011	Endring 2010-2011
Brutto omsetning	468	469	413	-12 %
Netto omsetning	93	90	85	-5 %

Omsetning for spel på skip er redusert gjennom 2011.

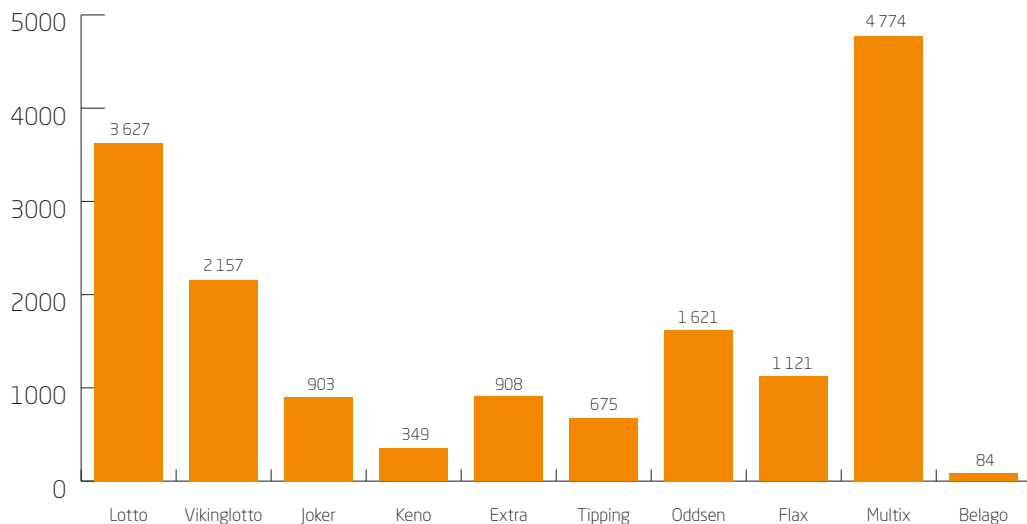
11 Estimert omsetning avrunda til næraste 10 mill. (sjå vedlegg for berekningsmåte).

12 Estimert omsetning avrunda til næraste 10 mill. (sjå vedlegg for berekningsmåte).

Norsk Tipping AS og Extra

Norsk Tipping AS (NT) har fleire spel i sin portefølje. Samla brutto omsetning (før gevinstutbetaling) var 16,2 milliardar kroner i 2011. Dette inkluderer også talspelet Extra som Norsk Tipping opererer på vegner av ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering¹³.

Brutto omsetning Norsk Tipping AS år 2011, total 16 219 millonar kroner

49 prosent av samla innsats vart satsa på talspel (Lotto, Viking Lotto, Joker, Keno samt Extra). Legg vi til omsetninga frå Flax, Multix og Belago, kjem 86 prosent av omsetninga frå spel der sjansen for gevinst er heilt tilfeldig. Sportsspele Tipping og Oddsen stod for 14 prosent av omsetninga. Dette er spel der kunnskap om sport kan auke vinnarsjansane.

Brutto omsetning fordelt på type spel	Mill. kr	Prosent
Talspel: Lotto, Viking Lotto, Joker og Keno	7 036	43 %
Extra	908	6 %
Sportsspel: Tipping og Oddsen	2 295	14 %
Skrapelodd: Flax	1 121	7 %
Terminalspel: Multix og Belago	4 858	30 %
Total brutto omsetning	16 219	100 %

¹³ I tidlegare statistikk har Extra vore presentert for seg.

Omsetning og gevinst - i millionar kroner	Talspel inkludert			Terminalspel (Multix og Belago)		Totalt
	Extra	Sportsspel	Skrapelodd			
Total brutto omsetning	7 945	2 295	1 121	4 858	16 219	
Totalt til gevinst	3 956	1 438	573	4 444	10 412	
Total netto omsetning	3 989	857	549	413	5 807	
Gevinstprosent	50 %	63 %	51 %	91 %	64 %	

Totalt gjekk 64 prosent tilbake til spelar som gevinst. 36 prosent gjekk til fordeling mellom Norsk Tipping, kommisjonærar og formål. Samanlikna med 2010 er den totale gevinstprosenten auka frå 63 til 64 prosent. Auken skuldast mellom anna omsetningsauke på Multix og Belago der gevinstprosenten er høg (91 %). I 2010 utgjorde brutto omsetning for Multix om lag 3,5 milliardar. 2011 er første året Belago var tilgjengeleg i marknaden.

Lågast gevinstdel har talspel og skrapelodd med høvesvis 50 og 51 prosent. Sportsspel har ein samla gevinstdel på 63 prosent der oddsspela har høgaste prosent. Oddsspel hadde ein samla gevinstdel på 66 prosent. For den tradisjonelle tippekupongen er gevinstprosenten 55.

Talspel (inkl. Extra) har i spelereglane fastsett gevinstprosenten til 50, og for skrapeloddet Flax til mellom 45 og 55 prosent.

Ein kan delta i Norsk Tipping sine spel via kommisjonær i butikk / kiosk eller via Internett. Talet på kommisjonærar har stort sett vore stabilt gjennom 2011, 4 005 den 1. januar og 4 049 den 31. des. Spel via Internett skjer mest via PC, men også via mobiltelefon.

Det meste av omsetninga gjekk gjennom kommisjonærnett (9 270 mill.¹⁴, og i tillegg 4 859¹⁵ mill. på spel på terminalar (Multix og Belago). Vidare spelte nordmenn for 2 091 millionar¹⁶ over Internett (876 mill. på Tipping og Oddsens, og 1 214 mill. på talspel som Lotto og Extra). Skrapeloddet Flax blir ikkje selt over Internett.

14 Av dette utgjør *Spill i kasse* 210 millionar. Dette er ferdig utfylte spelekupongar (talspel) som i 2011 vart selt over disk i butikkjedene REMA 1000, Kiwi og Bunnpris.

15 Talspel levert på multixterminal utgjør 1 million.

16 Av dette kjem 480 millionar frå sal via mobiltelefon.

Netto omsetning og fordeling på aktørane

Norsk Tipping

Etter gevinstutbetaling var netto omsetning for Norsk Tipping 5 807 millionar kroner, inklusiv omsetning for Extra.

Fordeling av netto omsetning	Mill. kr	Prosent
Til formål	3 625,9	62 %
Til Norsk Tipping AS	1 370,9	24 %
Til kommisjonær (inkl. nettpartnerar)	810,7	14 %
Sum = netto omsetning	5 807,5	100 %

Reell fordeling til formål frå Norsk Tipping var høgare enn vist her. Til overskotsformåla gjekk det 3 886 millionar, inklusive 1,2 mill. til tiltak som gjeld uheldig speleåtferd.

Det blei utbetalt 295,6 millionar kroner til mottakrar under ordninga med Grasrotandelen. Beløpet er ført som driftskostnad (Grasrotandel) i Norsk Tipping sin rekneskap, men vart betalt ut som inntekter for om lag 19 300 ulike lokale lag og foreiningar i Norge. Grasrotandelen er lagt til som utbetaling til formål i denne årsstatistikken.

Av omsetninga etter premieutbetaling gjekk 62 prosent til formål inklusiv Grasrotandel.

Overskotet frå Norsk Tipping si omsetning i 2011 blir utbetalt til formål i 2012. Norsk Tipping har i tillegg til overskotet frå 2011 også betalt ut 260 millionar som er henta frå Norsk Tipping sitt investeringsfond. Total utbetaling til formål i 2011 (finansiert med 2011- overskotet og midlar frå Norsk Tippings fond) utgjør dermed 3 886 millionar kroner¹⁷.

Andre nøkkeltal for Norsk Tipping	Mill. kr
NT sin del av inntekt frå eigne spel og Extra (til NT's drift)	1 371
NT sine samla netto kostnader ¹⁸	1 371
Midlar som er haldne tilbake i NT ¹⁹	0

Ved slutten av året vart investeringsfondet avvikla med i alt 260,2 millionar.

Fordeling til overskotsformål - TIPPENØKKELN

Frå fordeling frå 2011 gjekk 1 525 millionar til idrettsformål. 1 224 mill. til kultur og 603 mill. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjonar.

For kultur²⁰ blei 833 mill. tilført statsbudsjettet, medan regjeringa tildeler 417 mill. til spesifikke kulturformål (*Den kulturelle skolesekken* 167 mill., *Kulturbygg, møteplassar og formidlingsarenaer for kultur* 125 mill. og *Frifondordninga* 125 mill.), jf pressemelding frå Kulturdepartementet 25. mai 2012.

17 295,6 millionar til Grasrotandelen. 223,7 millionar til ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering, 12 millionar til arbeid mot problematisk speleåtferd, til fordeling over tippennøkkelen 3 352,2 millionar, 1,6 millionar til overskotsformål i entreprenørbingo og 1 million til De 10 Humanitære AS (jf. Norsk Tipping si årsrekneskap).

18 Samla netto kostnader: Alle kostnader, men utan provisjon. Korrigert for netto inntekt av finansielle postar og andre inntekter/kostnader som ikkje er spesifikt relaterte til Norsk Tipping sine spel. Grasrotandelen er ikkje rekna med her.

19 Nettoeffekt av overføring til bunde eigenkapitalfond og overføring frå investeringsfond.

20 Totalt for kultur 1 250 millionar kroner, inklusiv ubrukte midlar frå tidlegare overskot (26 millionar).

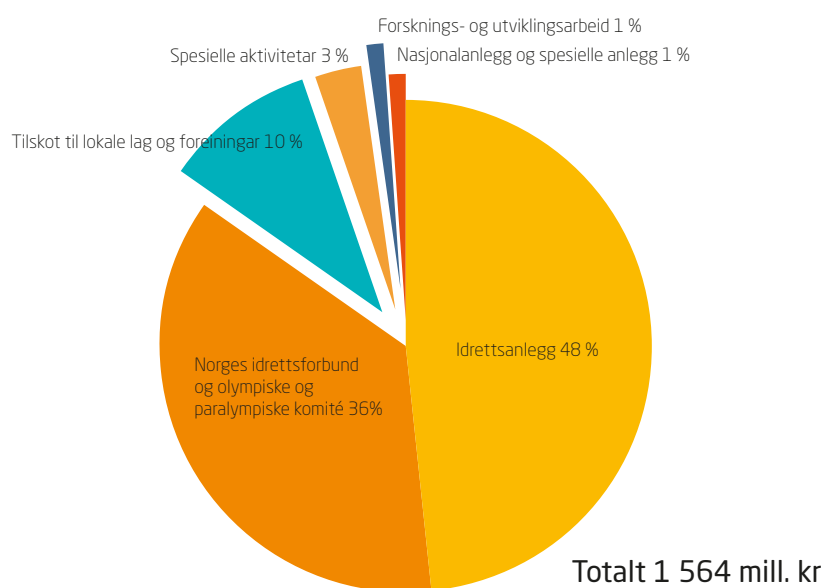
For idretten er fordelinga meir spesifikk. Tabellen under har nøkkeltal henta frå Kulturdepartementet si pressemelding 27. april 2012.

Tal i millionar kroner

Idrettsanlegg	756,5
Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	566,0
Tilskot til lokale lag og foreiningar	156,0
Spesielle aktivitetar	52,4
Forskings- og utviklingsarbeid	20,1
Nasjonalanlegg / spesielle anlegg	13,2
Totalt ²¹	1 564,1

Mykje av idretten sine spelemidlar gjekk til idrettsanlegg og til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (hhv. 48 % og 36 %). Diagrammet under viser prosentvis fordeling.

Prosentvis fordeling av idretten sine spelemidlar år 2011

21. Inklusiv ubrukte midlar frå tidlegare overskot (33 millionar) og midlar frå Norsk Tippings tidlegare utjamningfond (6 millionar).

Frå Norsk Tipping er det fordelt 603,4 millionar til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjonar. I tillegg er det tilført 10,8 millionar frå tidlegare fordelte midlar som ikkje har vore disponert.

10 organisasjonar som utgjer 10 H fekk totalt utbetalt 511 millionar. For 5 humanitære organisasjonar utgjer dette i alt kroner 385 millionar. For 5 helseorganisasjonar 126 millionar.

Tabellen under viser fordelinga til formål:

10 H	511,1 mill.
<u>Andre organisasjonar</u>	<u>48,6 mill.</u>
Totalt utbetalt	559,7 mill.

Ufordelt beløp	
<u>overført til tildeling i 2013</u>	<u>54,6 mill.</u>
Totalt	614,3 mill.

Norges Røde Kors	215 mill.	Kreftforeningen	69 mill.
Redningsselskapet	133 mill.	Handikapforbundet	20 mill.
Norsk Folkehjelp	16 mill.	Blindeforbundet	18 mill.
Redd Barna	11 mill.	Landsf. for hjerte og lungesyke	11 mill.
Flyktninghjelpen	10 mill.	Nasjonalforeningen for folkehelsen	7 mill.

329 andre lag og foreningar har etter søknad til Lotteritilsynet fått tildelt totalt 48,6 millionar kroner (ved denne tildelinga har vi innvilga 25 færre søknadar enn året før). Dette er fordelt på følgjande kategoriar av lag og foreningar.

	tal foreningar	totalt tildelt
Idrett	33	2,7 mill.
Helse	54	16,2 mill.
Musikk/kultur/fritid	179	13,9 mill.
Humanitær	42	9,2 mill.
Diverse	21	6,7 mill.
<u>Total</u>	<u>329</u>	<u>48,6 mill.</u>

Grasrotandelen

Frå Norsk Tipping si speleomsetning i 2011 har det gått 296 millionar til om lag 19 300 lokale lag og foreningar. Inntil 5 prosent av innsatsen som blir satsa i spel kan gå til foreningar som Norsk Tipping

sine spelarar sjølv bestemmer at pengane skal gå til. Ein føresetnad for å få midlar frå ordninga er at laget er registrert i Frivillighetsregisteret, og at spelaren har registrert eit lag som mottakar av grasrotmidlar.

Kategori i Frivillighetsregisteret	Kategori i Lotteri-registeret ²²	Grasrotandel i 2011 - kroner	Tal foreiningar
Idrett	Idrett	194 260 612	6 635
Kultur og kunst	Musikk/kultur/fritid	29 103 547	4 238
Rekreasjon og sosiale foreiningar	Musikk/kultur/fritid	16 475 564	2 922
Interesseorganisasjonar	Helse	11 319 869	1 644
Sosiale tenester	- fleire kategoriar	10 458 302	717
Barne- og ungdomsorganisasjonar	Musikk/kultur/fritid	9 759 774	913
Lokalsamfunnsutvikling	Musikk/kultur/fritid	6 336 193	994
Dyrevern	Diverse	5 544 334	63
Andre helsetenester	- fleire kategoriar	4 225 050	361
Internasjonale aktivitetar	Humanitær	3 228 694	150
Krisehjelp og støttearbeid	- fleire kategoriar	1 167 631	112
Tru- og livssynsorganisasjonar	Diverse	1 131 676	237
Mangfald og inkludering	- fleire kategoriar	676 119	86
Natur- og miljøvern	Diverse	621 904	82
Økonomisk og materiell støtte	- fleire kategoriar	495 527	60
Frivillighetsentraler	Musikk/kultur/fritid	358 970	51
Politiske organisasjonar	Diverse	252 359	39
Pengeutdelande stiftelsar	Humanitær	76 500	5
Sjukeheimar	Helse	56 956	2
Forsking og utvikling	Diverse	18 832	3
Yrkessammenslutningar	Diverse	15 863	14
Bustad- og lokalmiljø	Diverse	15 028	8
Juridisk rådgiving	Diverse	12 321	1
Grunn og vidaregåande utdanning	Diverse	10 506	2
Annen utdanning	Diverse	9 606	5
Andre	Diverse	8 177	5
Sjukehus og rehabilitering	Helse	3 860	2
Næringslivs- og arbeidsgjevarorganisasjonar	Diverse	1 650	1
Arbeidstakarorganisasjonar	Diverse	1 346	3
Total		295 646 769	19 342

²² Under føresetnad av at organisasjonen var godkjent som lotteriverdig organisasjon ville den blitt gitt eitt av fem kategorinamn.

I høve til vår kategorisering av formål kan fordelinga visast slik:

Grasrotandel 2011	Millionar	Prosent
Idrett	194	66 %
Helse	11	4 %
Musikk/kultur/fritid	62	21 %
Humanitær	3	1 %
Diverse	8	3 %
Fleire kategoriar (oftast Humanitær eller Helse)	17	6 %
Totalt	296	100 %

Største delen av grasrotmidlane, 66 prosent, har i 2011 gått til idrettslag. Også organisasjonar innan Musikk/kultur/fritid har fått ein forholdsvis stor del. Helse - og humanitære organisasjonar inngår ofte i gruppa som her er nemnt som *Fleire kategoriar*. Dermed er deira del av ordninga noko større enn det som kjem fram blant dei fem første kategoriane.

I Norsk Tipping sin årsrapport er Grasrotandelen kostnadsført. I samleoppstillingar framme i denne årsstatistikken vil desse midlane inngå som formålsinntekter.

Formålsinntekter frå Belago og ein loddserie i Flax

Overskotet frå Belago-terminalar går til lag og foreiningar som er formålsmottakarar i dei bingohallane der terminalane er utplassert.

Frå desse terminalene gjekk det i 2011 1,6 millionar til formål. Bingoentreprenørarar har i sin rapportering for 2011 også rapportert korleis dette beløpet er fordelt på ulike typar lag og foreiningar.

I 2011 gjekk overskotet frå ein loddserie i Flax utanom tippnøkkelen, og direkte til dei 10 organisasjonane som utgjer 10 H. Totalt fekk 10 H ein million kroner, og kvar organisasjon fekk like stor del.

	Belago	Ein loddserie i Flax
Idrett	0,8 mill.	
Helse	0,3 mill.	0,5 mill.
Musikk/kultur/fritid	0,3 mill.	
Humanitær	0,1 mill.	0,5 mill.
Diverse	0,1 mill.	
Totalt	1,6 mill.	1,0 mill.

Extra

Netto omsetning (etter gevinstutbetaling) for Extra var 456,9 millionar kroner til deling mellom aktørane. Overskotet blir fordelt av stiftelsen på ulike prosjekt innan førebygging, rehabilitering og forskning.

Frå netto omsetning i 2011 fekk ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering 223,7 millionar eller 49 prosent av netto omsetning.

Ein del av overføringa til NT, var operatørgodtgjersle og ikkje relatert til NT sine kostnader med spelet. I år 2011 utgjorde dette 84,8 millionar, og operatørgodtgjersla inngår deretter i NT si overføring til NT sine formål. Dette utgjorde 19 prosent av Extra si netto omsetning.

Fordeling til formål frå ExtraStiftelsen

ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering fordeler midlar frå Extraspelet til ei rekkje organisasjonar. Frivillige/humanitære organisasjonar med helse- og

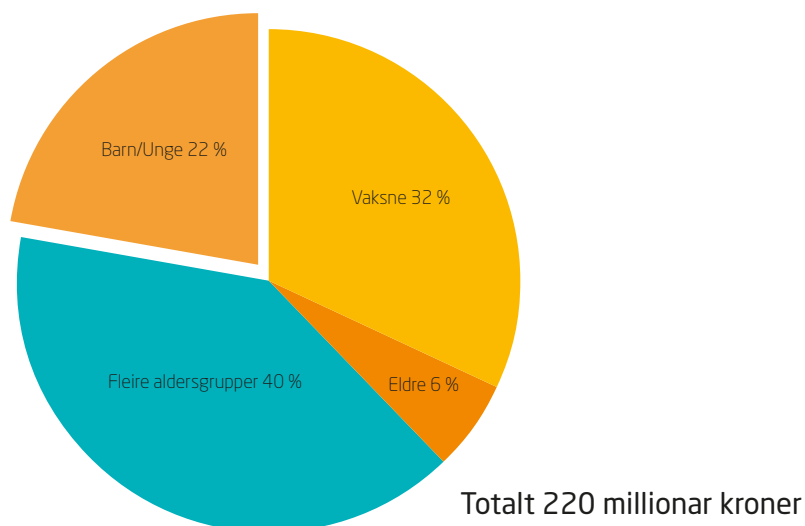
rehabiliteringsrelatert verksemd samt funksjonshemma sine interesseorganisasjonar kan søkje om midlar. Midlar blir fordelt til prosjekt vurdert ut frå

faglege kvalitetskrav og relevans i høve til stiftelsen sine retningslinjer. Stiftelsen delte ut i alt 220 millionar fordelt på 530 prosjekt.

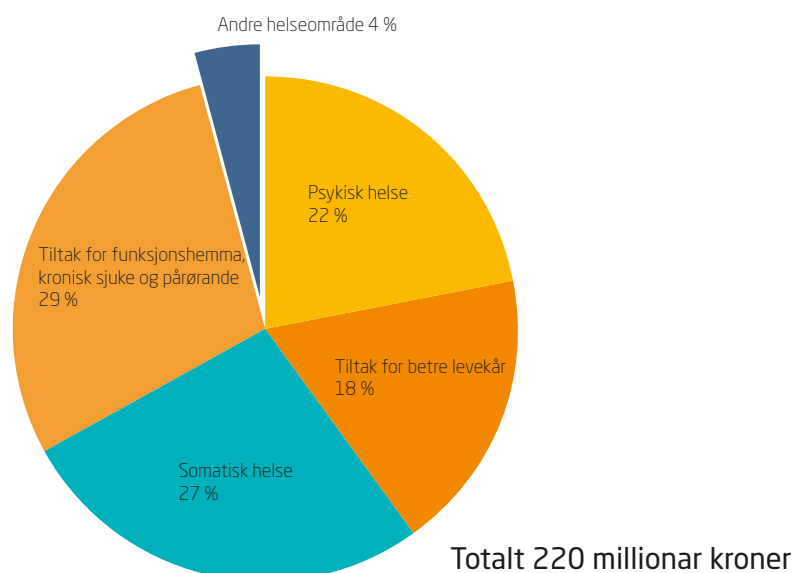
Fordeling til formål frå Extra	Mill. kr	Prosent
Førebygging	65,1	32,6 %
Forsking	69,9	35,0 %
Rehabilitering	64,8	32,4 %
Sum	199,8	100,0 %
10 % adm.tilskot til mottakarorganisasjon	20,0	
Totalt	219,8	

Diagramma under viser korleis midlane som stiftelsen delte ut av 2011-overskotet fordeler seg på aldersgrupper og helseområde.

Extraspelets midlar fordelt på aldersgrupper 2011

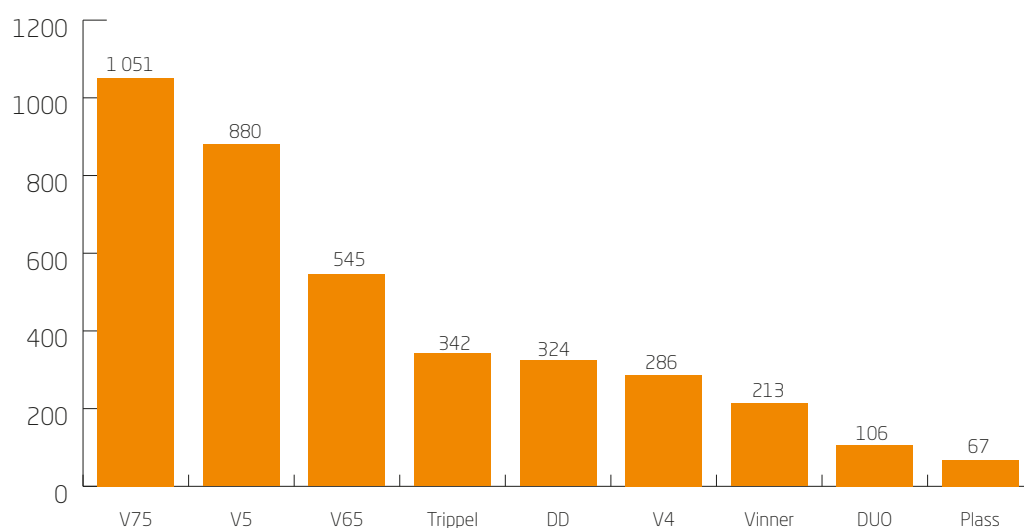
Extraspelets midlar fordelt på helseområde i 2011

Norsk Rikstoto

Norsk Rikstoto har fleire spel der det blir spelt på hest. Samla omsetning før gevinstutbetaling var om lag 3,8 milliardar kroner i år 2011.

Brutto omsetning Norsk Rikstoto sine spel år 2011, totalt 3 813 millionar kroner

Omsetning og gevinst	Mill. kr	Prosent
Total brutto omsetning	3 812,9	100 %
Totalt til gevinst	2 556,5	67 %
Total netto omsetning	1 256,4	33 %

To tredjedelar av totalomsetninga gjekk tilbake til spelarane som gevinst. Ein tredjedel vart fordelt på operatør, kommisjonærar og formål.

Norsk Rikstoto sine spel kan spelast hos kommisjonærar, på baner eller via Internett. Talet på kommisjonærar med terminalar auka gjennom 2011, frå 1 479 (1. jan) til 1 605 (31. des)²³.

I Norge er det 12 trav- og galoppbaner, men det kan også spelast på løp i andre land.

67 prosent av omsetninga gjekk gjennom kommisjonærar over disk. Omsetning på baner utgjorde 5 prosent, medan Internett utgjorde 28 prosent. I 2009 utgjorde omsetninga over Internett 22 prosent.

²³ Talet gjeld kommisjonærar med terminalar.

Brutto omsetning i salskanalar	Mill. kr	Prosent
Kommisjonær (ikkje over Internett)	2 542,3	66,7 %
Baner	190,1	5,0 %
Internett ²⁴	1 080,5	28,3 %
Total	3 812,9	100,0 %

Netto omsetning og fordeling på aktørane i marknaden

Etter utbetaling av gevinstar, var det 1 256 millionar kroner til fordeling mellom aktørane.

Fordeling av netto omsetning	Mill. kr	Prosent
Til formål ²⁵	606,2	48 %
Avgift til staten	141,0	11 %
Til operatør (Rikstoto)	319,1	25 %
Til kommisjonær	190,1	15 %
Sum = netto omsetning	1256,4	100 %

Til formåla gjekk det 606 millionar kroner eller 48 prosent av netto omsetning. I 2010 var prosenten til formål 50, som då utgjorde 599 millionar.

Fordeling til formål	Mill. kr
V75 og storløp-premiar	77,8
Transporttilskot	4,0
Norsk Hestesenter	26,0
Det Norske Travelskap	77,2
Norsk Jockeyklubb	25,0
Bidrag avskrivning finans	20,6
Provisjon driftsselskap (banene)	375,6
av dette drift løpsbaner ²⁶	174,8
av dette premiar til hesteeigarar	200,8
Totalt	606,2

Forklaring til dei ulike formåla

V75 og storløp-premiar er samla premiar til hesteeigarar som er utbetalt i V75-løp og andre storløp.

Norsk Hestesenter på Starum mottar driftstilskot frå Norsk Rikstoto. Norsk Hestesenter skal ta vare på og vidareutvikle hestenæringa, og sjå til at det finst kvalifiserte og kompetente yrkesutøvarar.

Det Norske Travelskap (DNT) skal ivareta dei sportslege aktivitetane innan travsporten. DNT mottok driftstilskot frå Norsk Rikstoto.

Transporttilskot blir overført til DNT som betaler ut støtte til aktive for transport av hestar til løpsbaner.

Norsk Jockeyklubb (NJ) skal ivareta dei sportslege aktivitetane i galoppporten.

NJ mottar driftstilskot frå Norsk Rikstoto.

²⁴ Spill via mobiltelefon via m.rikstoto.no inngår under internettspill.

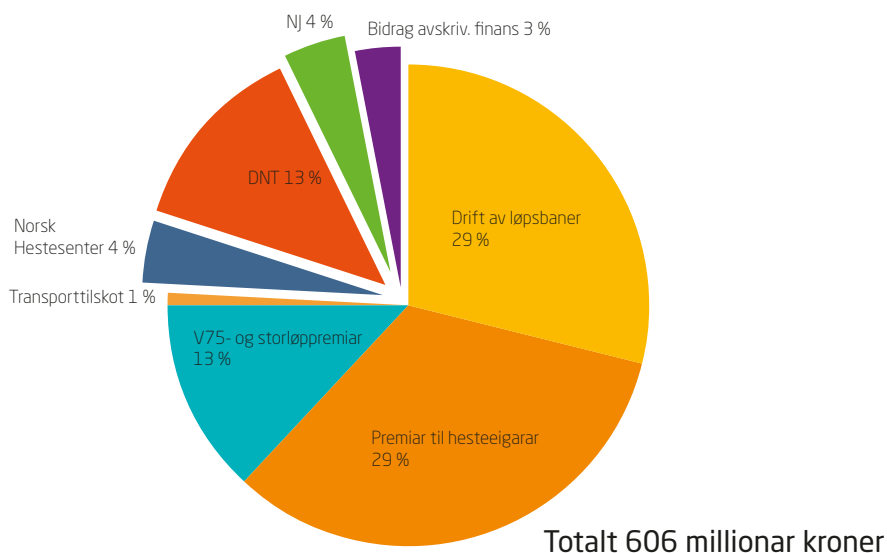
²⁵ I overføring til formål inngår ikkje kostnader ved ny salsorganisering samt overføringar til Rikstotoklinikken Bjerke.

²⁶ Beløp inneheld vederlag for sal av spel på banene.

Bidrag avskrivning finans er finansiell støtte som Norsk Rikstoto gir til DS (totalisatorbanene). Dette er støtte som kjem i tillegg til provisjon av omsetning i totalisatorbanene sine regionar.

Provisjon driftsselskap (DS) blir utrekna etter omsetning i regionen til det ein skilde DS. Inntekt skal dekkje drift på den ein skilde løpsbane og premiar til hesteeigarar på ordinære løp som banene arrangerer.

Prosentvis fordeling av formålsmidlar frå Norsk Rikstoto år 2011

Statsavgift

Avgift til staten (141 mill.) er ei fiskalavgift til statskassa utan øyremerking.

Rikstoto og kommisjonærane

Kommisjonærar fekk 190 mill. eller 15 prosent av samla netto omsetning. I tillegg til godtgjersle til dei tradisjonelle kommisjonærane som tilbyr spel over disk, inngår her også godtgjersle til eksterne nettkommisjonærar. Nettkommisjonærar tilbyr Norsk Rikstoto sine spel frå deira eigne nettsider.

Andre nøkkeltal for Norsk Rikstoto	Mill. kr
RT sine inntekter frå hestespel	281,2
Andre inntekter	52,9
Samla kostnader	341,3
Årsresultat	- 7,2

Årsresultatet for Norsk Rikstoto vart eit underskot på 7,2 millionar kroner for 2011. Til samanlikning var underskotet 42,0 millionar i 2010 og 11,1 millionar i 2009.

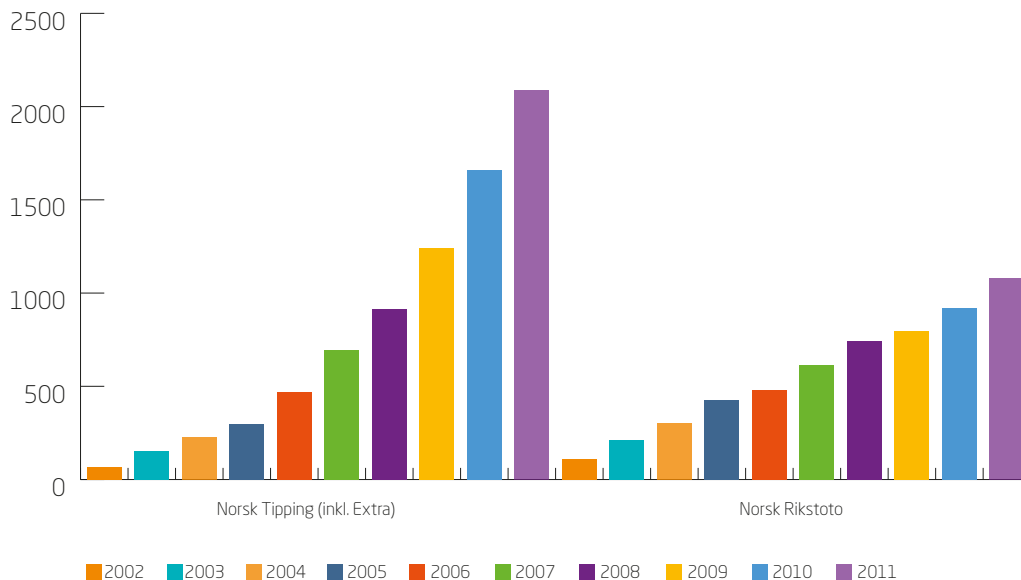
Digitale plattformer

Norsk Tipping AS og Norsk Rikstoto tilbyr spel over Internett der ein kan spele frå PC og mobiltelefon. Det er innsats og eventuell gevinst som blir overført via Internett, men spela er dei same som om spelaren går til tradisjonell kommisjonær eller på løpsbaner.

Spelar opprettar ein spelekonto. Til denne vert det overført pengar frå spelars bankkonto (t.d. løns-konto) eller gevinstar frå spel. Frå spelekontoen kan spelar bruke pengar som innsats i spel, eller overføre gevinstar til eigen bankkonto.

Digitale plattformer - brutto omsetning (mill. kr)	2007	2008	2009	2010	2011	Endring frå 2010	
Norsk Tipping (inkl. Extra)	692,6	912,1	1 242,1	1 660,2	2 090,6	430,4	26 %
Norsk Rikstoto	615,9	744,4	794,4	918,7	1 080,5	161,8	18 %
Totalt	1 308,5	1 656,5	2 036,5	2 578,9	3 171,1	592,2	23 %

Brutto omsetning - spel på digitale plattformer.
I 2011 totalt 3 171 millionar kroner

Merk at dette var omsetninga på dei godkjende norske pengespela. I tillegg har ein god del nordmenn spelt på utanlandske nettspel.

På bakgrunn av spørjeundersøkingar som Sentio Research Norge AS gjennomførte for Lotteritilsynet i 2011²⁷ og tal frå den norske marknaden har vi tidlegare presentert anslag for spel på Internett for 2011.

10,6 prosent av nordmenn over 18 år brukte Internett til pengespel (både på norske og utanlandske nettstader). Dette utgjorde 403 000 nordmenn over 18 år.

For 2011 har Lotteritilsynet anslått at nordmenn satsa om lag 5 milliardar på utanlandske nettstader. Dette var eit uendra anslag samanlikna med estimatet som vart gjort for 2010. Jf Lotteritilsynets årsmeldingar 2010 og 2011.

27 Kvartalsvise målingar gjort i 2011 (totalt 3 773 spurde over 18 år).

Bingo

Bingo deler vi i to typar:

Bingo med entreprenør der entreprenør står for drifta medan lag og foreiningar mottek overskotet, og *bingo utan entreprenør* der lag og foreiningar sjølve står for drifta.

Vi har reelle tal frå entreprenørbingo. For bingo utan entreprenør har vi estimert omsetning der vi manglar rekneskapsopplysningar (sjå vedlegg).

Bingo med entreprenør

Dette er arrangement der profesjonelle entreprenørar driv bingo i eigne lokale, og overfører overskot frå spel til ulike lag og organisasjonar.

Oversikten under er basert på rapportering og data frå bingoentreprenørane som til saman dreiv 229 bingolokale per 31. desember 2011. Talet lokale i entreprenørbingo har auka med 10 sidan utgangen av 2010 då talet var 219. Talet på entreprenørar var 67 ved utgangen av 2011. Året før var talet 61 entreprenørar med bingodrift.

Bingo med entreprenør - nøkkeltal år 2011

Brutto omsetning ²⁸	5 812 mill kr
sidespel er inkludert	
Gevinst	4 465 mill kr
Netto omsetning	1 346 mill kr
administrativ kostnad	991 mill kr
overskot til formåla	356 mill kr
Formåla sin del av brutto omsetning	6 %
Formåla sin del av netto omsetning	26 %
Gevinstprosent	77 %

Entreprenørbingo omsette for 5,8 milliardar kroner i år 2011. Til lag og organisasjonar vart det overført 356 millionar kroner eller 6 prosent av brutto omsetning. Gevinstdel er 77 prosent og formåla sin del av netto omsetning er 26 prosent.

Samanlikna med 2010 har omsetninga auka. Brutto omsetning i 2010 var 5 152 millionar, og netto omsetning var 1 281 mill.

Formåla har i 2011 fått 27 millionar meir enn året før.

²⁸ Brutto omsetning og gevinst er estimert for ein liten del av omsetninga i elektroniske sidespel.

Sidespel

Sidespela er databingo og papirsidespel. Papirsidespel er til dømes «Mølle».

Sidespel per 31. desember 2011	Entreprenører	Prosent
Databingo	67	100 %
Papirsidespel	7	10 %
Ingen sidespel	0	-
Tal entreprenører totalt	67	

Ved utgangen av året stod det databingoterminalar i alle bingoallane, og det var utplassert totalt om lag 5 800 databingoterminalar. Dette er ein reduksjon frå året før då det stod uplassert om lag 6 800 terminalar.

Nøkkeltal for hovudspel og sidespel 2011

Tal i millionar kroner	Brutto- omsetning	Gevinst	Gevinst- prosent	Netto- omsetning	Til formål	Pst til formål av netto oms
Hovudspel	1 174	863	73 %	311	54	17 %
Sidespel:						
- databingo	4 632*	3 599*	78 %	1 033	301	29 %
- papirsidespel	5	3	61 %	2	0,6	30 %
Sidespel totalt	4 637	3 602	78 %	1 035	301	29 %
Totalt	5 812	4 465	77 %	1 346	356	26 %

*) *Delvis estimat*

For hovudspel har omsetninga auka frå 2010, spesielt for brutto omsetning. Då var brutto omsetning 1 076 millionar og netto omsetning 308 millionar.

Databingo har hatt ein større auke samanlikna med året før. I 2010 var brutto omsetning 3 518 millionar. Tal for nettoomsetning var då 793 millionar. Ein større del av auken skuldast at 2011 er det første heile året utan bingoautomatar. Omsetninga på databingo auka som følgje av at bingoautomatane vart fjerna første halvår 2010.

Omsetning for sidespel har samla sett auka gjennom 2011. Brutto og netto omsetning for sidespel var i 2010 høvesvis 4 076 millionar og 974 millionar.

77 prosent av omsetninga i entreprenørbingo gjekk tilbake til spelarar som gevinstar. Høgast gevinstprosent har databingo med 78 prosent. Gevinstprosentane har auka noko samanlikna med 2010 då samla gevinstprosent var 75 prosent.

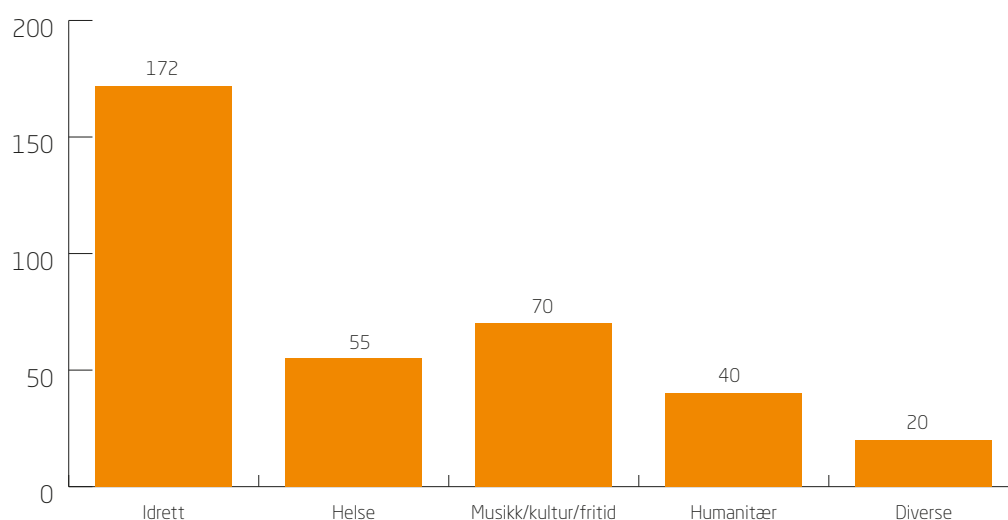
Lag og foreiningar fekk totalt 356 millionar kroner i inntekt frå entreprenørbingo. 85 prosent av desse inntektene kom frå sidespela, og det aller meste frå databingo.

Bingoentreprenørane har rapportert at dei spelte for 2 876 lag og foreiningar i år 2011. Dette er ein auke med 77 lag samanlikna med 2010 då talet var 2 799 lag.

Fordeling av bingoinntekter

Formål	Mill. kr	Prosent
Idrett	172	48 %
Helse	55	15 %
Musikk/kultur/fritid	70	20 %
Humanitær	40	11 %
Diverse	20	6 %
Totalt	356	100 %

Fordeling av inntekt frå entreprenørbingo til formåla år 2011, totalt 356 millionar kroner

Idretten fekk ein forholdsvis stor del av overskotet, 172 mill. Blant andre kategoriar er det foreningar innan musikk, kultur og fritid som hadde størst inntekt med 70 millionar.

Mange lag og organisasjonar som har inntekt frå bingospel vil etter kvart også få inntekt frå Norsk Tippings Belago-terminalar som er utplassert i

bingohallar. Utplasseringa av desse tok til hausten 2011, og for 2011 vart det gjennom bingoentreprenørane fordelt 1,6 millionar.

Ved utgangen av 2011 var Belago utplassert i 125 bingohallar. Bingoentreprenørane har rapportert at dei har fordelt inntekt frå Belago på om lag 1 300 lag og foreningar.

Fordeling av Belago-inntekter

Formål	Mill. kr	Prosent
Idrett	0,8	52 %
Helse	0,3	16 %
Musikk/kultur/fritid	0,3	21 %
Humanitær	0,1	8 %
Diverse	0,1	4 %
Totalt	1,6	100 %

Bingo utan entreprenør

Dei fleste bingoane her er omtalt som *foreinings- eller bygdebingoar*.

I tillegg inngår bingo gjennom lokalradio og lokal-fjernsyn.

Nøkkeltal er estimert på grunnlag av tal i Lotteri-

registeret og mottekne bingorekneskap for 2011 (sjå vedlegg for berekningsmåte).

I overkant av 380 lag og foreiningar inngår i oppstillinga under.

75 av desse er radiobingo og tre er TV-bingo.

Bingo utan entreprenør - estimerte nøkkeltal år 2011

Estimert brutto omsetning
(runda til næraste 10 mill) 160 mill kr

Gevinst 100 mill kr

Netto omsetning 60 mill kr

administrativ kostnad 20 mill kr

overskot til formål 40 mill kr

Formåla sin del av brutto omsetning 25 %

Formåla sin del av netto omsetning 67 %

Gevinstprosent 63 %

Vårt estimat for bingo utan entreprenør utgjer 160 mill. i brutto omsetning, med eit overskot på 40 millionar kroner.

brutto omsetning utgjere i overkant av 40 prosent av omsetninga for bingo utan entreprenør.

Samla bingoomsetning for lokalradio og lokalfjernsyn bereknar vi til nærare 70 mill. Det aller meste av dette er radiobingo. Etter vårt estimat vil deira del av

Vi har ikkje anslag for korleis overskotet av bingoen fordeler seg på ulike kategoriar av formål, men for radio- og TV-bingo reknar vi med eit samla overskot på nærare 25 millionar kroner.

Andre lotteri

I tillegg til bingo har vi for 2011 registrert i overkant av 2 660 ulike lotteri.

Dei fleste lotteria er lokale og små, medan det er landsdekkjande lotteri som har det meste av omset-

ninga. Denne delen omfattar for det meste landslotteria, men vi har og gjort eit estimat for dei lokale eller regionale lotteria.

Landslotteri

Landslotteri blir selde i fire eller fleire politidistrikt. Dei aller fleste er landsdekkjande. For 2011 har vi fått innrapportert 46 lotteri. I 2010 var talet 62.

Landslotteri - nøkkeltal år 2011

Loddsal	291 mill. kr
Gevinstkostnad	40 mill. kr
Netto omsetning	251 mill. kr
administrative kostnader	181 mill. kr
overskot til formåla	71 mill. kr
Formåla sin del av brutto omsetning	24 %
Formåla sin del av netto omsetning	28 %
Gevinstkostnad av brutto omsetning	14 %

Landslotteria omsette for 291 millionar kroner.

Samla gevinstkostnad i 2011 var 40 millionar. Dette er lotteria sine kostnader med gevinstante, og treng ikkje vere gevinstante sin verdi for vinnarar. Til dømes er eventuelle rabattar trekte frå. Administrative kostnader utgjorde 181 millionar.

Overskotet til organisasjonane var 71 millionar. Dette utgjorde 24 prosent av brutto – og 28 prosent av netto omsetning.

Omsetninga er redusert frå 2010. Då utgjorde lodd-salet 383 millionar og overskotet til organisasjonane var 83 millionar kroner. Årsaker til reduksjonen er mellom anna at De 10 Humanitære avslutta lotteriet Yezz ved utgangen av 2010. Dette lotteriet hadde ei omsetning på 41 millionar dette året. I tillegg hadde heller ikkje Norges Håndballforbund landslotteri i 2011, mens omsetninga i 2010 var på 26 millionar kroner.

Landslotteri blir selde på ulike måtar, m.a. gjennom abonnement, telemarketing (TM), direkte post (DM), medlemsal og gjennom kommisjonærnett (t.d. kioskar). Eit lotteri kan ha fleire salskanalar. I tillegg inngår pantelotteriet frå Norsk Pantelotteri AS der Røde Kors mottar inntekter.

I tillegg til desse lotteria kan spelaren også kjøpe Norsk Tipping sine skrapelodd (Flax) frå NT's kommisjonærar. Flax si omsetning inngår i presentasjonen av Norsk Tipping, men blir også her omtalt avslutningsvis.

Fordeling av brutto omsetning og inntekt til formåla

Kategori ²⁹	Brutto oms. (mill.)	Overskot (mill.)	Del av samla brutto oms.	Del av samla overskot	Prosent overskot av brutto oms.
Idrett	33,4	4,1	11 %	6 %	12 %
Helse	129,9	34,0	45 %	48 %	26 %
Musikk, kultur og fritid	5,4	1,4	2 %	2 %	26 %
Humanitær	82,8	22,6	28 %	32 %	27 %
Diverse	39,7	8,5	14 %	12 %	22 %
Totalt	291,3	70,7	100 %	100 %	24 %

Helseorganisasjonar har som tidlegare år størst omsetning, og i 2011 45 prosent av heile marknaden. Dei hadde om lag lik del av samla overskot (48 %).

Fordeling av netto omsetning

Kategori	Netto oms. (mill.)	Adm. kostnad (mill.)	Overskot (mill.)	Adm. kostnad av netto oms.	Overskot av netto oms.
Idrett	30,0	25,8	4,1	86 %	14 %
Helse	116,8	82,8	34,0	71 %	29 %
Musikk, kultur og fritid	5,0	3,6	1,4	72 %	28 %
Humanitær	66,5	43,8	22,6	66 %	34 %
Diverse	33,3	24,8	8,5	74 %	26 %
Totalt	251,5	180,8	70,7	72 %	28 %

Administrative kostnader utgjorde 181 millionar kroner. Dette var kostnader knytt til lotteria, anten i eigen organisasjon eller som honorar/provisjon til profesjonelle operatørar. Her inngår difor kostnader m.a. til marknadsføring, telefonsal, kommisjonærar etc., men ikkje gevinstkostnader.

For ein del lotteri kan også provisjon til lokale lag av organisasjonen inngå i kostnadene utan at dette kjem fram som overskot til formåla. For 19 lotteri har vi sett slike kostnadspostar som totalt utgjorde 25 millionar kroner.

²⁹ Liste over organisasjonane i vedlegg.

Landslotteri og Norsk Tipping sine Flaxlodd

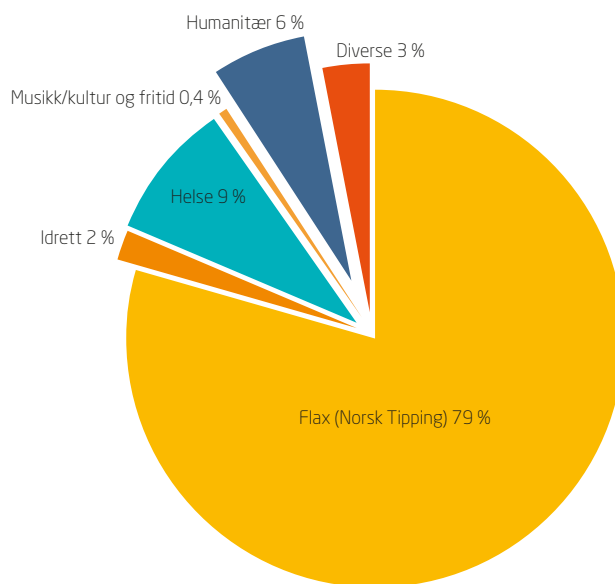
Dei fleste landslotteri er skrapelodd og landsdekkjande. Det er difor naturleg å sjå landslotteri saman med Flaxloddet til Norsk Tipping.

Landslotteri omsette totalt for 291 millionar kroner. I tillegg omsette Norsk Tipping sitt Flaxlodd for 1 121 millionar.

Organisasjonar med loddsal over 20 millionar kroner:

- Landsforeningen for hjerte- og lungesyke 44 mill kr
- Norges Røde Kors (pantelotteriet) 37 mill kr
- Redningsselskapet 20 mill kr

Marknadsdelar - landsdekkjande lotteri, loddsal år 2011, totalt 1 412 millionar

I 2011 utgjorde denne delen av lotterimarknaden 1 412 millionar kroner.

30 Arrangør av lotteri med omsetning under 150 000 kr. per år treng ikkje løyve, men melder frå til Lotteritilsynet. Lotteri med omsetning 150 000 kr. eller meir treng løyve frå Lotteritilsynet.

Lokale/regionale lotteri

Til saman vart det registrerte i overkant av 2 600 lokale og regionale lotteri i år 2011.

Viser til vedlegg for berekning av omsetning og estimat.

I overkant av 2 500 er meldingslotteri og i tillegg har om lag 75 lotteri fått løyve³⁰.

Berekning for lokale/regionale lotteri

Lokale/regionale lotteri - estimerte nøkkeltal år 2011

Estimert brutto omsetning (runda til næraste 10 mill)	130 mill kr
--	-------------

Gevinstkostnad	30 mill kr
Netto omsetning	100 mill kr

administrativ kostnad	10 mill kr
overskot til formåla	90 mill kr

Formåla sin del av brutto omsetning	69 %
Formåla sin del av netto omsetning	90 %

Gevinstkostnad av brutto omsetning	23 %
------------------------------------	------

Ikkje alle lotteri har gevinstkostnader, mellom anna fordi gevinstar er gitt som gåver.

Spel på skip mellom norsk og utanlandsk hamn

Spel på norske skip som går i rute mellom norske og utanlandske hamner er regulert etter forskrift frå 1. januar 2009. 20 prosent av overskotet (netto omsetning) skal gå til lotteriverdige organisasjonar.

I praksis er det Color Line sine seks skip i rute mellom norsk og utanlandsk hamn som blir regulert etter denne forskrifta. Om bord på skipa er det to typar spel: Automatar og spelebord. Spelebord er Black

Jack og rulett. Rulett er berre tilgjengeleg på dei to største skipa.

Norske og utanlandske passasjerar spelte i 2011 for 413 millionar om bord i desse skipa.

Det meste vart spelt på automatar, men 11 prosent vart satsa ved spelebord.

Spel på skip - nøkkeltal 2011

Brutto omsetning³¹

Automatar	369,7 mill. kr
Spelebord	43,6 mill. kr
Totalt	413,3 mill. kr

Utbetalt gevinst

Automatar	300,2 mill. kr
Spelebord	28,1 mill. kr
Totalt	328,3 mill. kr

Total netto omsetning 85,0 mill. kr

administrativ kostnad	68,0 mill. kr
overskot til formåla	17,0 mill. kr

Formåla sin del av brutto omsetning 4 %

Formåla sin del av netto omsetning 20 %

Gevinstkostnad av brutto omsetning 79 %

31 Brutto omsetning for automatar er beløpet som er putta på automatar av fysiske pengar og for spelebord er omsetning antall sjetongar som er kjøpt.

17 millionar var fordelt til 43 ulike organisasjonar som etter vår kategorisering av formål fell inn i følgjande kategoriar:

Formål	Mill. kr	Prosent
Idrett	13,0	76 %
Musikk/kultur/fritid	3,0	18 %
Diverse	1,0	6 %
Totalt	17,0	100 %

English summary

The turnover in the Norwegian gaming and lottery market amounted to NOK 26.8 billion in 2011. Of this players collected NOK 17.9 billion in prize money.

This left an expenditure of NOK 8.9 billion to be

distributed among the market participants, i.e. operators, entrepreneurs, site owners, agents, as well as associations and organisations.

The turnover is increased from NOK 24.8 billion in 2010.

Key figures on the gaming market in Norway

Year 2011	Million			
	NOK	EUR ³²		
Gross turnover (total wagered)	26 838	3 444		
Prizes	17 932	2 301		
Net turnover (expenditure/loss)	8 907	1 143		

Year 2011	Amount wagered		Expenditure	
	NOK	EUR	NOK	EUR
Per capita ³³	5,418	695	1,798	231
Per capita, 18 years and older	6,995	898	2,321	298
Per household ³⁴	11,921	1,530	3,956	508
Percentage of disposable income ³⁵		2.26 %		0.75 %

On average, each Norwegian citizen (young or old) wagered NOK 5,418 in 2011. After deduction of prizes, each citizen spent NOK 1,798 This amounts to 0.75 % of the disposable income per household.

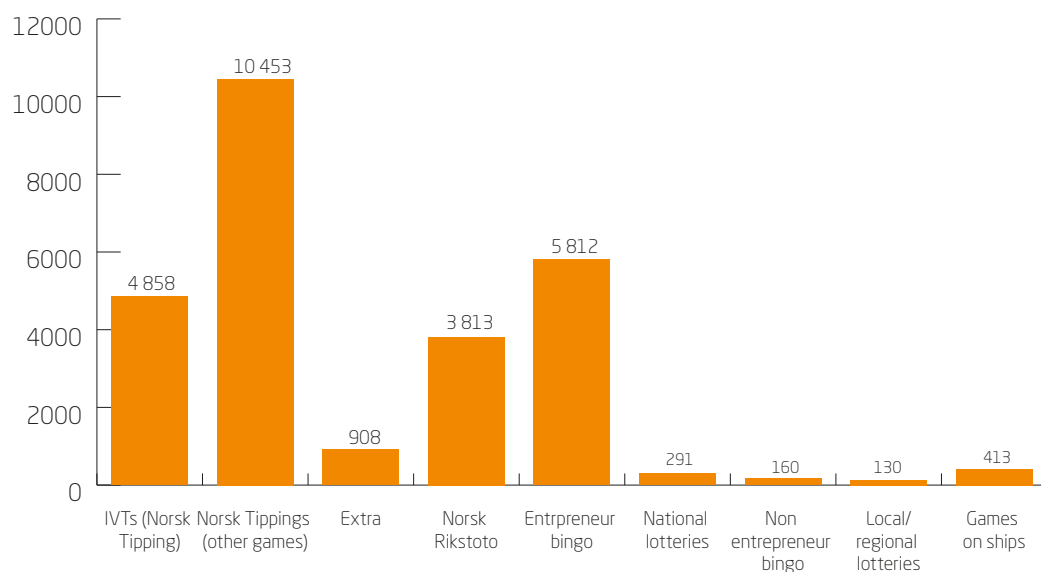
³² Average rate of exchange 2011 as determined by Norges Bank: 7.7926.

³³ Average population as determined by Statistics Norway.

³⁴ The average number of persons per household is 2.2. (Figures from Statistics Norway - Statistical year book)

³⁵ Statistical year book "Households. Income, expenses and saving" (SSB): Disposable income NOK 1 190 117 millions.

The Norwegian gaming market - gross turnover in 2011, total NOK 26 838 million

The largest amount wagered was on games provided by Norsk Tipping, i.e. approximately NOK 15.3 billion (of this 4.9 billion on IVTs³⁶), and 0.9 billion on Extra, a lottery also operated by Norsk Tipping. Norwegians wagered NOK 3.8 billion on horse racing through Norsk Rikstoto.

Bingo and lotteries make up the private sector of the market. Bingo had a turnover of nearly NOK 6.0 billion, with entrepreneur bingo accounting for the major portion at NOK 5.8 billion. Also included here

are side games (electronic³⁷ and paper). Non-entrepreneur bingo is estimated at approximately NOK 160 million.

Among the lotteries, the nationals have the highest turnover at nearly NOK 0.3 billion. For the other lotteries we stipulate a turnover of NOK 130 million.

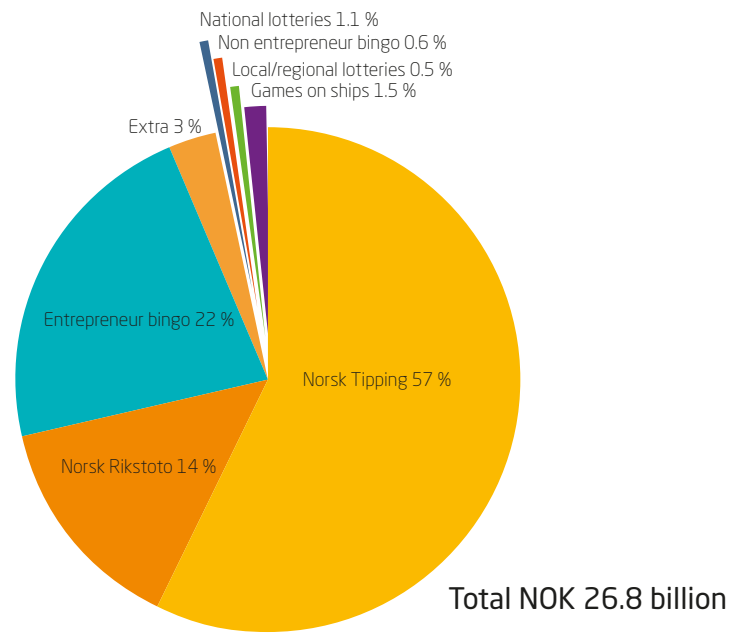
On Norwegian ships sailing in route traffic to foreign harbours it was wagered NOK 413 million in 2011³⁸.

³⁶ Gross gaming revenue (turnover after prizes are paid out) for IVTs is NOK 413 million.

³⁷ Bingo machines.

³⁸ On slot machines amount excluding re-investments, i.e. the value of prizes spent on further games rather than being cashed. On table games the value of chips purchased.

The Norwegian gaming market in 2011, market shares of gross turnover

Vedlegg

Om datainnsamlinga

Datamaterialet i rapporten byggjer hovudsakleg på tal innhenta frå operatørar og entreprenørar i marknaden.

Tal frå Norsk Tipping og Extra er hovudsakleg innhenta frå Norsk Tipping, medan fordelinga av idretten og delar av kulturformåla sine tippe-midlar kjem frå Kulturdepartementet. Fordelinga av formålsmidlane til Extra er oppgitt av ExtraStiftelsen Helse- og Rehabilitering.

Bingoentreprenørar har fått tilsendt spørjeskjema som dei har fylt ut og returnert til Lotteritilsynet. Vi har talmateriale frå alle bingoentreprenørar. For landslotteri byggjer datamaterialet på rekneskap frå organisasjonane sjølve.

For mindre/regionale lotteri og for bingo utan entreprenør er omsetningstala vi presenterer estimat som Lotteritilsynet sjølv har gjort. Utgangspunktet er rekneskapsopplysningar for 2011. I tillegg er tidlegare års statistikk nytta som støtte til estimat.

Nedanfor viser vi nærare korleis ulike utrekningar er gjort for dei spel og lotteri der vi ikkje har fullstendig informasjon.

Kategorisering av formål

Entreprenørar er bedt om å fordele inntekt til formåla på fem kategoriar.

Ordlyd frå rettleiinga til spørjeskjemaet er vist her.

Idrett/sport

Lokale idrettslag, generelle idrettsorganisasjonar, og

meir administrative idrettssamanslutningar, f.eks. Aksla Idrettslag, Alta Idrettsforening og Sogn og Fjordane Idrettskrins. Særforbund innan idrett, uavhengig av om dei er lokale eller nasjonale, f.eks. Ankenes Skiklubb og Norges Friidrettsforbund.

Helse

Organisasjonar og foreiningar som naturleg fell inn under denne kategorien, f.eks. Bergen Døveforening, Den norske kreftforening og Norges Handikapforbund.

Musikk/ kultur/ fritidsorganisasjonar

Alle musikkorps, kor, sogelag, jeger- og fiskeforeiningar, velforeiningar, 4H klubbar, ungdomslag og pensjonistforeiningar m.m..

Humanitær verksemd

Bl.a. Røde kors, Redningsselskapet, Care Norge, Lions, Flyktningerådet, Redd Barna og liknande.

Diverse organisasjonar

"Særorganisasjonar" eller interessesamanslutningar som ikkje naturleg fell inn under gruppene over, som til dømes NAF motorsport, miljøvernorganisasjonar, dyrevern, menneskerettighetsgrupper, politiske parti eller namn som ikkje let seg klassifisere.

Bereking for bingo med entreprenør

Databingo: To entreprenører har ikkje oppgitt brutto omsetning og gevinst. Estimert er gjort ved samla gevinstprosent for dei andre 65: 78 %.

Bereking for bingo utan entreprenør

På grunnlag av tal i Lotteriregisteret og rekneskapsrapportar for 2011 reknar vi med følgjande nøkkeltal:

	Radio/TV	Andre lag og foreiningar		
Brutto omsetning i snitt	884 000 ³⁹	294 000 ⁴⁰		
Samla gevinstprosent	53 %	70 %		
Overskot av brutto omsetning ⁴¹	35 %	15 %		
Tal løyve i Lotteriregisteret	78	303		
			Totalt	Avrunda
Estimert brutto omsetning	69 mill	89 mill	158 mill	160 mill
Estimert gevinst	36 mill	63 mill	99 mill	100 mill
Estimert netto omsetning	33 mill	26 mill	59 mill	60 mill
Estimert overskot til formåla	24 mill	13 mill	37 mill	40 mill

	Estimert brutto omsetning år 2011*	160 mill
-	Gevinst	100 mill
=	Netto omsetning *	60 mill
	administrativ kostnad	20 mill
	overskot *	40 mill
	Formåla sin del av brutto omsetning	25 %
	Formåla sin del av netto omsetning	67 %
	Gevinstkostnad av brutto omsetning	63 %

*) runda til næraste 10 mill

39 Snittbereking for 72 rekneskap (2011) kr 884 145,-

40 Snittbereking for 290 rekneskap (2011) kr 293 798,-

41 Avrunda prosent til formål, 2011-rekneskap og tidlegare rapporterte tal.

Landslotteri 2011 - organisasjonane i dei ulike kategoriene

Idrett	Det frivillige Skyttervesen Norges Badmintonforbund Norges Fotballforbund (2 lotteri) Norges Skiforbund Sportslotteriet ⁴² (2 lotteri)
Helse	Arbeidsmiljøskaddes Landsforening Diabetesforbundet Foreningen for hjertesyrke barn Foreningen for Muskelsyke Hørselshemmedes Landsforbund Landsforbundet Mot Stoffmisbruk Landsforeningen for hjerte og lungesyke Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte Landsforeningen uventet barnedød Multippel sklerose forbundet i Norge Nasjonalforeningen for folkehelsen Norges Astma- og Allergiforbund Norges Blindeforbund Norsk Cøliakiforening Norsk Psoriasisforbund Norsk Revmatikerforbund Norsk Thyreoideaforbund Norske Kvinners Sanitetsforening Organisasjonen Voksne for Barn
Musikk, kultur og fritid	4H Norge Norges Musikkorps Forbund
Humanitær	Adopsjonsforum Norges Livredningsselskap Norges Røde Kors (pantelotteriet) Norsk Folkehjelp (2 lotteri) Redningsselskapet Stiftelsen Fadderbarnas framtid Stiftelsen Flyktninghjelpen
Diverse	Den indre sjømannsmisjon Det Norske Arbeiderpartiet Det Norske Totalavholdsselskap, IOGT i Norge og junior- og barneorganisasjonen JUBA Fjellheim Bibelskole AS Framtiden i våre hender Kristelig Folkeparti MA – rusfri trafikk og livsstil Norea Mediemisjon/Norsk Luthersk Misjonssamband Noregs Mållag Sjømannskirken / Norsk kirke i utlandet

42 Sportslotteriet omfattar lotteriløype for Norges Bandyforbund, Norges Basketballforbund, Norges Biljardforbund, Norges Bokseforbund, Norges Bordtennisforbund, Norges Bowlingforbund, Norges Bueskytterforbund, Norges Danseforbund, Norges Fekteforbund, Norges Gymnastikk- og Turnforbund, Norges Klatreforbund, Norges Skytterforbund, Norges Vannski- og Wakeboardforbund samt Norges Badmintonforbund.

Berekening for lokale/regionale lotteri

For 2011 reknar vi med følgjande nøkkeltal:

	Meldingslotteri	Lotteri med løyve		
Brutto omsetning i snitt	38 000 ⁴³	411 000 ⁴⁴		
Samla gevinstprosent (kostnad)	15 % ⁴⁵	36 %		
Overskot av brutto omsetning	80 %	50 %		
Tal meldingar/ løyve	2 542	75		
			Totalt	Avrunda
Estimert brutto omsetning	95 mill	31 mill	126 mill	130 mill
Estimert gevinst	14 mill	11 mill	26 mill	30 mill
Estimert netto omsetning	81 mill	20 mill	101 mill	100 mill
Estimert overskot til formåla	76 mill	15 mill	92 mill	90 mill

	Estimert brutto omsetning år 2011 *	130 mill
-	Gevinst *	30 mill
=	Netto omsetning	100 mill
	administrativ kostnad	10 mill
	overskot *	90 mill
	Formåla sin del av brutto omsetning	69 %
	Formåla sin del av netto omsetning	90 %
	Gevinstkostnad av brutto omsetning	23 %

*) runda til næraste 10 mill.

Lotteri- og
stiftelsestilsynet

Storehagen 1B - Postboks 800, 6805 Førde
Tlf.: 57 82 80 00 - Fax: 57 82 80 80
postmottak@lottstift.no
lottstift.no

